

5. 3. 12 Biologie

Časové, obsahové a organizační vymezení

ročník	1.	2.	3.	4.
hodinová dotace	0	0	0	4

Charakteristika předmětu

Realizuje se vzdělávací obor Biologie vzdělávací oblasti Člověk a příroda RVP pro gymnázia. Integruje se zde část učiva z oblasti Člověk a zdraví. Předmět si mohou vybrat žáci, kteří chtějí zvládnout profilovou maturitní zkoušku z biologie, nebo se připravují na přijímací zkoušky z biologie na VŠ.

Předmět nabízí doplnění a rozšíření základních poznatků. Učivo bude přizpůsobeno potřebám a studijním možnostem žáků. Učební plán je variabilní.

Výchovné a vzdělávací strategie – viz kapitola 5.1 pro příslušný předmět

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP Žák:	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
4.	12.1 Buněčná biologie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše stavbu a funkci prokaryotní a eukaryotní buňky a jejich struktur ▪ vysvětlí úlohu cytoskeletu pro dělení buňky ▪ vysvětlí rozdíly ve stavbě, funkci a způsobu výživy u buněk rostlin, živočichů a hub ▪ popíše funkci a stavbu chromozomu ▪ nakreslí a popíše mitotické a meiotické dělení buňky, buněčný cyklus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozdíly prokaryotické a eukaryotické buňky ▪ výživa organismů ▪ cytoskelet ▪ semiautonomní organely ▪ chromozomy ▪ buněčné jádro, buněčný cyklus ▪ dělení buněk 	CH
	12.2 Genetika	<ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše složení, strukturu, typy a funkci nukleových kyselin ▪ objasní podstatu genetického kódu ▪ objasní pojem gen, exprese genu ▪ objasní praktický a vědecký význam genomu člověka a jiných organismů ▪ porovná uložení genetické informace v prokaryotní a eukaryotní buňce ▪ objasní genetické důsledky mitózy, meiózy a crossing-overu ▪ vysvětlí Mendelovy zákony a jejich aplikaci na příkladech ▪ objasní princip a důsledky vazby genů, Morganovy zákony ▪ popíše typy chromozomového určení pohlaví ▪ objasní podstatu dědičnosti znaků vázaných na pohlaví ▪ vysvětlí význam pohlavního rozmnožování pro evoluci ▪ charakterizuje faktory podmiňující proměnlivost organismu ▪ uvede příklady různých typů mutací ▪ zhodnotí význam mutací z hlediska evolučního a zdravotního ▪ uvede příklady mutagenu v prostředí ▪ objasní genetické zákonitosti v autogamické populaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nukleové kyseliny ▪ genetický kód ▪ základní genetické pojmy, exprese genu ▪ genom ▪ genetická informace prokaryot a eukaryot ▪ mitóza, meióza, crossing-over ▪ Mendelovy zákony ▪ vazba vloh, Morganovy zákony ▪ dědičnost a pohlaví ▪ znaky vázané na pohlaví ▪ dědičnost a proměnlivost organismu ▪ mutace genové, chromozomové, geonomové ▪ dědičné dispozice a dědičné choroby ▪ chemické a fyzikální mutageny ▪ genetika populací 	INT → VO Výchova ke zdraví CH, F

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí podstatu genetické rovnováhy v panmiktické populaci ▪ řeší jednoduché příklady pomocí Hardyho-Weinbergova zákona ▪ vysvětlí, v čem spočívá nebezpečí příbuzenského křížení ▪ uvede základní metody výzkumu genetiky člověka ▪ uvede příklady dědičných chorob člověka ▪ sestaví jednoduchý rodokmen ▪ řeší a vyhodnotí jednoduchý rodokmen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hardyho-Weinbergův zákon ▪ příbuzenské křížení ▪ genetika člověka ▪ dědičné choroby ▪ význam lékařské genetiky ▪ základy genealogie 	
	12.3 Molekulární biologie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí látkový a energetický metabolismus buňky ▪ popíše proteosyntézu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fotosyntéza, buněčné dýchání ▪ fermentace ▪ replikace, transkripce, translace 	
	12.4 Ekologie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizuje biotické a abiotické faktory v prostředí a jejich vliv na organismy ▪ objasní základní vztahy mezi organismy ▪ vysvětlí vliv člověka na životní prostředí ▪ popíše příklady adaptací organismů na různá prostředí ▪ ① uvede příklady negativního vlivu lidské činnosti na organismy i životní prostředí jako takové ▪ určí nejdůležitější principy trvale udržitelného rozvoje ▪ charakterizuje základní formy a principy ochrany přírody 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ základní ekologické pojmy ▪ biotické a abiotické faktory ▪ člověk a prostředí ▪ vztahy mezi organismy ▪ potravní řetězce ▪ ochrana přírody v ČR ▪ člověk ovlivňuje životní prostředí ▪ vliv průmyslu, a zemědělství na znečišťování ▪ důsledky znečištění biosféry člověkem a opatření pro napravení vzniklých škod 	<p>INT → VO Geologie</p> <p>Bi</p> <p>Z, F</p>
	12.5 Opakování	<ul style="list-style-type: none"> ▪ propojuje poznatky ze všech oborů biologie, které mu umožní složit maturitní zkoušku ▪ dokáže plynule komunikovat o dané problematice 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opakování, prohloubení a rozšíření vybraného učiva biologie s důrazem na biologii člověka 	CH, F